

بررسی تأثیر فرهنگ ایمنی در کاهش حوادث جاده‌ای

سیروس رادکیا، بهزاد خسروی^{*۲}

۱- مدیرعامل مهندسين مشاور ایمن پنام راه، Sradkia@yahoo.com

۲- مدیر پروژه‌های راهسازی مهندسين مشاور ایمن پنام راه، Behzadkhosravi55@yahoo.com

چکیده

حوادث جاده‌ای، یکی از علت‌های اصلی مرگ و میر و صدمات جدی در کشورهای در حال توسعه است و همچنین به عنوان یکی از دلایل عمده تلفات جوانان نیز به شمار می‌آیند. براساس گزارش‌های سازمان بهداشت جهانی، یک میلیون و سیصد هزار نفر بر اثر تصادفات جاده‌ای کشته و حدود ۲۰ تا ۵۰ میلیون نفر مجروح یا معلول شده‌اند که اثرات زیانبار روحی و اقتصادی جبران ناپذیری برای خانواده‌ها و بازمانده‌های آنان برجای گذاشته است. در این میان، سهم عامل انسانی در تصادفات کشورهای توسعه یافته ۹۵ درصد است. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع، در این پژوهش عوامل انسانی مؤثر بر بروز تصادفات شامل سن راننده، تجربه رانندگی، ابعاد روان‌شناختی، خستگی راننده و ابعاد اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته و با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، میزان تأثیر هر یک از پارامترهای فوق مشخص شده و سپس اولویت‌بندی می‌گردند.

واژه‌های کلیدی: حوادث جاده‌ای، فرهنگ ایمنی، عامل انسانی، اولویت‌بندی

۱- مقدمه

براساس گزارش‌های سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۹، یک میلیون و سیصد هزار نفر بر اثر تصادفات جاده‌ای کشته و حدود ۲۰ تا ۵۰ میلیون نفر مجروح یا معلول شده‌اند که اثرات زیانبار روحی و اقتصادی جبران ناپذیری برای خانواده‌ها و بازمانده‌های آنان برجای گذاشته است. البته این رقم با پیشرفت تعداد معابر و راه‌ها رو به افزایش است. با افزایش تعداد خودروها در کشورهای در حال توسعه، انتظار می‌رود که این تعداد تصادفات نیز رو به ازدیاد باشد و احتمالاً تا سال ۲۰۲۰ به دو میلیون نفر خواهد رسید [۱ و ۲].

سهم عامل انسانی در تصادفات کشورهای توسعه یافته، ۹۵ درصد است. در کشورهای صنعتی، تمامی تسهیلات و تجهیزات از جمله، جاده‌های استاندارد و با کیفیت عالی، خودروهای مجهز به پیشرفته‌ترین فناوری امنیتی و علائم کافی و پیشرفته در اختیار کاربران جاده قرار گرفته است و تنها ۵ درصد خطا متوجهی جاده و خودرو می‌باشد. بنابراین مسلم است که با این همه امکانات، چنان‌چه تصادفی رخ دهد، مقصر اصلی راننده است [۲].

از جمله مهم‌ترین رفتارهای پر خطر در جهان که منجر به بروز تصادف شده‌اند، عبارتند از: سرعت، خستگی و اعتیاد به الکل. در حالی که مهم‌ترین رفتارهای پرخطر در کشور ایران، شامل سرعت، خواب‌آلودگی، خستگی، اعتیاد، عدم رعایت حق